

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

GRÖNPROGRAM FÖR LUNDS KOMMUN

2019-04-24

Tekniska förvaltningen och stadsbyggnadskontoret i Lunds kommun har utarbetat ett förslag till ett nytt Grönprogram för Lunds kommun samt tillhörande bilagor. Förslaget godkändes för att skickas ut på samråd av Tekniska nämnden den 14 mars 2018 samt av Byggnadsnämnden den 15 mars 2018.

Hur samrådet bedrivits

Samrådsinbjudan skickades ut i början av april och sista svarsdag var den 31 maj 2018. Inbjudan till att delta i samrådet sändes ut till 181 tänkbara intressenter, bland annat nämnder, myndigheter och föreningar. Under samrådstiden skickades inbjudan till ytterligare 5 instanser.

Samrådsförslaget fanns tillgängligt att ladda ner via kommunens hemsida samt i fysisk form (läsexemplar) i receptionen på Kristallen. Efter önskemål skickades även läsexemplar till medborgarcentrena i Dalby och Veberöd, samt till biblioteket i Genarp. Synpunkter mottogs skriftligen.

Det inkom 38 yttranden över Grönprogrammet varav samtliga behandlas i denna samrådsredogörelse.

Sammanfattning av inkomna yttranden

De inkomna synpunkterna har varit mycket varierande. Nedan sammanfattas först de allmänna synpunkterna och därefter synpunkter på respektive kapitel.

Allmänna synpunkter

- Den generella uppfattningen är att Grönprogrammets upplägg är väl genomarbetat, tydligt, ambitiöst och pedagogiskt. Grönprogrammet anses ta ett helhetsgrepp om de gröna värdena och bedöms vara ett bra underlag till planering och utveckling.
- Det efterfrågas en tydligare koppling mellan Grönprogrammet och handlingsplanen samt förtydliganden i Grönprogrammet om hur handlingsplanen ska följas upp.

Ett grönare Lund

- Den generella bilden är att många är positiva till de mål och strategier som programmet föreslår. Mål tre lyfts särskilt av flera svarande. Synpunkter framförs på att målen måste kopplas bättre till målen i LundaEko II.

Ramverk

- Ytterligare ramverk förslås att tas upp i kapitlet.

Biologisk mångfald

- Synpunkterna på kapitlet rör bland annat problem med igenväxt av naturområden samt svårigheten att få till åtgärder på privatägd mark för att utveckla den gröna infrastrukturen.

Tätorterna

- Majoriteten av yttranden rör tätortskapitlet och flera lyfter de utmaningarna som förtätning av staden innebär för grönstrukturen. Några önskar ett mer flexibelt sätt att se på grönyta istället för mått och riktlinjer. Andra uppskattar att Grönprogrammet anger mått och riktlinjer för att säkerställa grönytor i staden.
- Förtätning i tätorterna väcker många tankar om behovet av att värna och utveckla olika kvaliteter som är kopplade till grönstrukturen. Särskilt lyfts barns behov av gröna utemiljöer för lek och rörelse men det finns också önskemål om att i Grönprogrammet ytterligare betona värdet av gröna kulturhistoriska miljöer, trygghet och tillgänglighet samt förtydliga hur brukarnas roll ska se ut i utvecklingen av en grön och tät stad.
- Flera privatpersoner har inkommit med synpunkter på att en parkremsa på Norra Fälåden bör ingå i närparken Borgarparken.

Landskapet

- Synpunkterna på landskapskapitlet har främst rört tydliggöranden kring landskapsanalysen och landskapets gröna stråk.
- Många har inkommit med förslag på hur friluftslivet kan utvecklas för att stärka folkhälsan och regionens attraktivitet samt efterfrågar en avvägningen mellan ekologiska och rekreativa aspekter.

Handlingsplanen

- Kostnadsberäkning och tidsramar för handlingsplanen önskas.
- Mer specifika och detaljerade åtgärder önskas samt ökad koppling till Grönprogrammet i stort.

Övergripande förändringar har gjorts:

- Kartor över parker och grönstruktur kompletteras med kategorin "Närnatur och rekreation" för att beskriva områden som inte är naturreservat men är viktiga som tätortsnära natur. Kategorin pocketpark och lekplatser tas bort.
- Landskapskapitlet kompletteras med Översiktsplanens markanvändningskarta samt blå-gröna huvudstråk.
- Flertalet av kartorna har uppdaterats.
- Avsnittet om kvalitet har omarbetats genom att förtydliga vad kvalitet är och hur det kan uppnås.
- Handlingsplanens roll tydliggörs i Grönprogrammet, hur den kopplas till programmet och hur den följs upp.
- Handlingsplanen kompletteras med en karta som visar på var föreslagna nya naturreservat ligger.
- Grönprogrammet kompletteras med utvecklingskartor, en ny bilaga, som ger förslag på hur Grönprogrammets mål kan nås på ett mer detaljerat plan, satt i en geografisk kontext. Kartorna blir fördjupningar på de kartor som finns i Grönprogrammet.

Sammanställning av samtliga inkomna yttranden samt kommentarer

Allmänna synpunkter

Hyresgästföreningen i Lund ställer sig positiva till Grönprogrammet, handlingsplanen och de föreslagna åtgärderna. **Kultur- och fritidsnämnden** anser att det nya förslaget till Grönprogram för Lunds kommun är genomtänkt och välarbetat. **Miljöförvaltningen** är mycket positiv till förslaget till Grönprogram för Lund kommun och gör bedömning att Grönprogrammet stämmer väl överens med länsstyrelsens förslag till *Regional handlingsplan för grön infrastruktur 2019-2030* som är ute på remiss samtidigt med Grönprogrammet. **Region Skåne** är mycket positiv till det helhetsgrepp som förslaget till nytt grönprogram tar och menar att det breda perspektivet på ett tydligt sätt visar hur de gröna frågorna hänger samman med byggandet av långsiktigt hållbar stad. **Serviceämnden** ställer sig positiv till både program och handlingsplan och tycker att båda är mycket väl genomarbetade och heltäckande och ligger väl i linje med andra styrande dokument som exempelvis LundaEko II. **Socialnämnden** tycker att Grönprogrammet för Lunds kommun ger en tydlig bild över hur gröna områden i och runt Lund ser ut samt fördelarna med olika grönområden och vad som är framtida utmaningar. **Sjöbo kommun** välkomnar Grönprogrammet och finner det i stort mycket genomarbetat och användbart. **Trafikverket** tycker överlag att kommunen har tagit fram ett ambitiöst och bra program. **Lomma kommun** tycker att upplägget känns modernt och programmet är lätt att följa och förstå. **Kommunstyrelsen** skriver att förslaget till Grönprogrammet är ett gediget och genomarbetat dokument som ger en god överblick över kommunens gröna värden ur ett helhetsperspektiv. Grönprogrammet är ett viktigt medel för att nå målen i LundaEko II framförallt inom området "Biologisk mångfald och ekosystemtjänster".

Lunds universitet anser att programmet ger ett ambitiöst och rikt underlag för planering av kommunens gröna miljöer och att framställningen är pedagogisk och välskriven och kommunicerar till fler än de som direkt arbetar med samhällsbyggnad. Lunds universitet betonar dock vikten av att kunna överföra Grönprogrammet till detaljplaner och skötselplaner och saknar den rumsliga dimensionen för detta. De betonar vikten av att mer i detalj förstå vilka gröna platser som bör värnas, förstärkas eller var nya grönområden kan tillkomma. **Lunds naturskyddsförening** tycker att det saknas konkreta besked eller förslag till åtgärder i programmet samt att det är en tydlig slagsida till förmån för parker. De saknar också en utvärdering av det förra naturvårdsprogrammet som detta Grönprogram ersätter.

Kommentar: Förslagen på åtgärder finns i handlingsplanen som är en bilaga till Grönprogrammet. Efter samrådet har Utvecklingskartorna tagits fram, där finns ytterligare förslag till åtgärder som dessutom är geografiskt förankrade. Utvärdering och uppföljning av det förra programmet (GsNvP 2006) har gjorts internt inför framtagandet av Grönprogrammet.

Statens fastighetsverk önskar att Grönprogrammet förtydligas i förhållande till vilka ytor som är kommunalägda.

Kommentar: Under rubriken Förvaltning har det förtydligats att exempelvis Lundagård, Botaniska trädgården, Södra Lasarettområdet, LTH-området, UB-parken och Wrangelbiblioteket ägs och förvaltas av staten.

Ett Grönare Lund

Mål och strategier

Kommunstyrelsen anser att Grönprogrammets mål ligger väl i linje med det övergripande målet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster i LundaEko II. Kommunkontoret anser dock att förekomsten av olika mål som avser samma område i två olika dokument kan medföra otydlighet. Här vore det positivt med en större tydlighet om hur dessa mål förhåller sig till varandra.

Kommentar: Uppslaget som redovisar mål och strategier har uppdaterats för att ge ökad tydlighet samt visa hur målen förhåller sig till LundaEko II

Socialnämnden är mycket positiv till hela mål 3 som beskriver vikten av tillgänglighet och nytta med att vistas i gröna miljöer. Stimulerande utemiljöer inom korta avstånd är främst viktigt för barn, men även vuxna, som har behov av rekreationsutrymmen utomhus men med begränsad möjlighet att ta sig bortom närområdet. **Vård- och omsorgsnämnden** anser att folkhälsoperspektivet och tillgänglighetsperspektivet lyfts fram på ett tydligt sätt i beskrivningen av det tredje målet. **Region Skåne** vill lyfta de ambitiösa målen som visar att kommunen har ett helhetstänk vad gäller grönstruktur och särskilt lyfta mål tre om människan och de sociala värdena och att barnperspektivet beaktats särskilt. Region Skåne vill också uppmärksamma att det finns fler direkta hälsovinster med grönstruktur som programmet hade tjänat på att ta upp.

Lunds universitet konstaterar att de har ett ansvar för att tillsammans med fastighetsägare beakta att gröna miljöer höjer platsers ekonomiska värde då människor föredrar att bo, arbeta och konsumera i anslutning till gröna miljöer. De gröna miljöerna kring universitetet är uppskattade av anställda, studenter och besökare och bör utvecklas ytterligare.

Uppföljning

Kommunstyrelsen menar att det tydligare bör framgå av Grönprogrammet hur det ska följas upp och hur det är kopplat till kommunens övergripande uppföljningssystem och föreslår att uppföljningen av kopplas samman med uppföljningen av LundaEko II. På så sätt ges en helhetsbild av hur åtgärder och indikatorer bidrar till att målen uppnås.

Kommentar: Programmet har kompletterats med att Handlingsplanen följs upp en gång per år i samband med uppföljningen av LundaEko II.

Ramverk

Försvarmakten och Trafikverket anser att det vore bra att redovisa samtliga riksintressen som finns i kommunen för att ge mer omfattande bild av de förutsättningar som finns i kommunen.

Sydvatten önskar att Grönprogrammet under Ramverk kompletteras med information om att delar av Vombs fure även utgör riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning.

Kommentar: Samtliga riksintressen redovisas i översiktsplanen där avvägningar mellan olika intressen görs. Information om att Vombs fure utgör riksintresse för vattenförsörjning har lyfts i texten.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att nytt åtgärdsprogram för miljömålen antogs i april 2016, *Skånska åtgärder för miljömålen – regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2016-2020*. Till naturvårdsstrategin för Skåne, *Vägen till ett biologiskt rikare Skåne*, arbetar Länsstyrelsen idag med handlingsplan för grön infrastruktur så Skåne får en sammanhållen handlingsplan för naturvårdsområdet.

Kommentar: Programmet har uppdaterats så att "Skånska åtgärder för miljömålen – regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2016-2020" nämns.

LKF efterfrågar en tydligare helhetssyn från Lunds kommun eftersom att olika planer och strategier delvis motsäger varandra.

Kommentar: Grönprogrammet är ett sektorsprogram som redovisar värden kopplade till grönstrukturen. Avvägningar mot andra intressen ska göras i översiktsplanen.

Statens fastighetsverk önskar att även de statliga skyddade byggnadsminnena omnämns. **NN1** skriver att det finns tre naturminnen i kommunen. Silvåkraallén skyddades genom beslut 1961. Även om det då stod en gammal allmällé som ersatts av en lindallé finns det formella skyddet kvar.

Kommentar: De statliga skyddade byggnadsminnena bedöms inte vara aktuella att nämna i ett grönprogram. Justering har gjorts angående Silvåkraallén.

Region Skåne tycker det är positivt att Grönprogrammet tar utgångspunkt i *Grönstruktur för Skåne* men saknar kopplingen till den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030*.

Kommentar: Det öppna Skåne 2030 bedöms vara en allt för övergripande strategi som inte berör grönfrågor i tillräckligt stor utsträckning för att omnämnas. Lunds kommun förutsätter dock att Grönstruktur i Skåne ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin.

Vård- och omsorgsnämnden tycker att det är bra att planen Delaktighet för alla, kommunens plan för delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning finns med under de kommunala styrdokumenterna i samrådshandlingen. **Kommunala funktionshinderrådet** saknar hänvisningar till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och till FN:s konvention om barnets rättigheter. De saknar även en hänvisning i stycket om PBL om skyldigheten att planera så att personer med rörelse- eller orienteringsförmåga kan använda området.

Kommentar: FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och till FN:s konvention om barnets rättigheter är väldigt övergripande konventioner om mänskliga rättigheter och dessa tas inte upp. Skrivningen om PBL är mer allmänt hållen, dock finns en hänvisning till PBL-kunskapsbanken. www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken

Biologisk mångfald

Naturvård

Lunds naturskyddsförening önskar ett förtydligande om att Lunds kommun åtar sig att sköta de värdefulla naturområdena för att förhindra igenväxt. Naturskyddsföreningen nämner också problem som finns med kompetensbrist i utförandeskedet gällande olika arters krav på livsmiljöer. Lunds naturskyddsförening ifrågasätter om det är lämpligt att bilda fler naturreservat när skötseln i de befintliga reservaten inte är tillfredsställande och saknar ett mer detaljerat avsnitt om skötseln i de olika reservaten.

Kommentar: Under rubriken Naturförvaltning nämns att skötseln och brukande i kommunens sex kommunala naturreservat samt de tre statliga reservat som sköts av Lunds kommun regleras genom bestämmelser och fastställda skötselplaner. Grönprogrammet går därför inte i detalj in på skötseln av olika områden. Att bilda naturreservat är ett av de viktigaste medlen för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen och för att säkerställa att värdefull natur skyddas.

Värdefull natur och Grön infrastruktur

Lunds universitet anser att delarna som rör mål 1, om ekosystemet, på ett mycket detaljerat vis redogör för de värden som finns kopplade till biologisk mångfald, karaktäristiska naturtyper skyddsvärda arter m.m. vilket universitetet anser är en styrka i programmet.

Lunds naturskyddsförening saknar tydliga exempel på åtgärder för att kunna skapa en sammanhängande grön infrastruktur och betonar svårigheten i detta på landsbygden då kommunen har sämre rådighet och att en trädrad ofta inte är tillräcklig för att ekosystem ska kunna spridas. Förening uttrycker en oro för att Grönprogrammet pekar ut värdeetrakter och värdekärnor eftersom att de värden som finns utanför de utpekade områdena riskerar att lämnas åt sitt öde. De kommenterar även att de stora värdena är utpekade på mark som tillhör staten och de stora godsen vilket gör att kommunen inte behöver ta ansvar. Lunds naturskyddsförening ställer sig också frågande till att det behöver genomföras fler inventeringar då Skåne är ett av de mest inventerade områdena i Sverige men ställer sig också skeptiska till att förlita sig allt för mycket på artportalen då det som inrapporteras där är spontant och inte systematiskt utfört. De framhåller istället vikten av att ha en fungerande naturdatabas i kommunen.

Kommentar: Grönprogrammet har kompletterats med ytterligare exempel på hur den gröna infrastrukturen genom att hänvisa till Naturvårdsverkets material. Vid utpekandet av värdeetrakter har hänsyn inte tagits till markägareförhållandena. I artportalen finns goda möjligheter att göra urval gällande data. I de inventeringar som beställs av kommunen ingår alltid inrapportering till artdataportalen och på så sätt tillgängliggörs data för andra aktörer. Lunds kommun har ingen möjlighet att administrera en egen naturdatabas.

NN2 önskar att Lunds kommun uppmärksammar ett antal områden kring Veberöd där det finns höga värden.

Kommentar: De utpekade områdena är delvis upptagna som värdefull natur klass 2 och 3

Sjöbo kommun noterar att Lunds kommunala ansvarsarter inte är samstämmigt med Länsstyrelsen i Skånes förslag på ansvarsarter. Likaså är urvalskriterierna annorlunda än Länsstyrelsen i Skånes. Sjöbo kommun anser att detta skapar förvirring.

Kommentar: Det stämmer att de inte är helt samstämmiga, Lunds kommun har utifrån Länsstyrelsens förslag tagit fram egna ansvarsarter.

Trafikverket vill uppmärksamma de statliga väg- och järnvägsmiljöer som har ett högt naturvärde i kommunen och de många alléer som finns i kommunen -35 stycken. Trafikverket betonar även dessa miljöers bidrag i utvecklingen av ett nätverk av grön infrastruktur, som ju enligt Naturvårdsverkets definition även omfattar anlagda element såsom vägar och järnvägar. Även **Lunds biodlare** önskar att vägkanter borde ingå i definitionen av grön infrastruktur då det kan vara ett supplement till den monokultur som präglar ett intensivt jordbruk. Skötseln av vägkanter bör också anpassas ur naturvårdssynpunkt.

Kommentar: Precis som Trafikverket nämner finns det linjära strukturer i landskapet som bidrar till arters spridning, såsom vägkanter, alléer, grönstråk, kraftledningsgator, åkerkanter, skogsbyn, häckar, vattendrag och stränder. Denna typ av objekt är viktiga ledelement. Det som pekas ut i kommunens strategi för en stärkt grön infrastruktur är blå-gröna huvudstråk med varierande innehåll. De blå-gröna huvudstråken bör innehålla element från närbelägna värdekärnor för att de skall kunna förbättra förutsättningarna för den biologiska mångfalden i landskapet. Alléer och vägkanter nämns dock som en generell del i den gröna infrastrukturen.

Trafikverket kan bidra till en fungerande grön infrastruktur bl.a. genom att sträva efter att minska barriärverkan från vägar och järnvägar exempelvis genom att anlägga ekodukter, viltpassager och vägtrummor så att djur kan ta sig över eller under väg- och järnvägar.

Hot mot biologisk mångfald

Lunds biodlare anser att invasiva arter generellt får anses som icke önskvärda ur biodlingssynpunkt men nämner också jättebalsamin som intressant ur biodlingssynpunkt. De utgår dock från att denna

också borde betraktas som en invasiv art men är Lunds kommun av en annan åsikt så är biodlarna tacksamma att denna inte ses som "icke önskvärd".

Kommentar: Jättebalsamin ses som icke önskvärd av kommunen då den finns med på EU:s förteckning över invasiva arter som är förbjudna att sprida i naturen

Trafikverket ser positivt på att programmet lyfter upp problemet med invasiva arter då dessa redan i dagsläget utgör ett påtagligt hot men saknar konkreta åtgärder för att bekämpa problemet.

Kommentarer: Bekämpning av invasiva arter låter sig bäst göras i samarbete med andra kommuner och för det krävs samordning och regionalt samarbete.

Lunds naturskyddsförening anser inte att Grönprogrammet i tillräckligt hög grad hanterar problemet med övergödning och nämner då särskilt gödslande ämnen från luften som riskerar att leda till igenväxning. De anser inte heller att Grönprogrammet tillräckligt tydligt betonar utmaningen med klimatförändringarna och dess konsekvenser för spridning av invasiva arter.

Kommentar: Övergödning och klimatförändringar nämns tydligare i stycket Hoten mot biologisk mångfald. I stycket Invasiva arter, har en mening som beskriver att klimatförändringar kan öka förutsättningarna för nya invasiva arter att spridas och etablera sig lagts till.

Biologisk mångfald i tätorterna

LKF saknar i Grönprogrammet exempel på hur den biologiska mångfalden kan öka i tätorterna genom tredimensionell grönska som biotoptak, växtväggar och parker byggda på höjden och menar att detta också kan vara lösningar för att öka den biologiska mångfalden i en stad som förtätas.

Kommentar: Se kommentar under Planering och förtätning.

Lunds universitet bedriver verksamhet i områden där det har konstaterats höga naturvärden och menar på att vid händelse av utbyggnad på sådana platser bör det göras en avvägning mellan universitetets behov och de värden som finns på platsen. **Statens fastighetsverk** ser positivt på de förslag på hur man kan öka den biologiska mångfalden i tätorterna men vill också framhålla att toppkapning inte är en universallösning utan att hänsyn måste tas till platsen och dess kulturhistoriska aspekter.

Tätorterna

Planering och förtätning

LKF lyfter fram målkonflikten i att bygga fler bostäder genom förtätning och att samtidigt öka andelen grönyta. LKF tycker därför att man bör undvika de kvantitativa måtten för grönytor, såsom närhet till gröning och gårdsyta vid slutna bebyggelse och önskar mått med betoning på kvalitet. LKF betonar att den gröna förtätningen behöver vara mångfunktionell och efterfrågar ett mer flexibelt sätt att se på grönska och saknar ett resonemang kring gröna tak och väggar och menar att exploatering i vissa fall kan höja de biologiska och rekreativa värdena.

Kommentar: Det stämmer att den gröna förtätningen behöver vara mångfunktionell i en tät stad, samtidigt uppstår ändå ibland konflikt mellan målet att förtäta staden med nya byggnader och samtidigt bevara och öka andelen grönyta. För att bevara både rekreativa och ekologiska kvaliteter krävs kvantitet och därför är det viktigt att måtten som behandlar detta finns i Grönprogrammet. Grönprogrammet är ett sektorsprogram med syfte att beskriva grönytornas värde och funktioner medan avvägningar mot andra intressen, exempelvis nya bostäder, görs i översiktsplaneringen.

Angående gröna tak och liknande har Grönprogrammet kompletteras med följande text: " Gröna tak och väggar kan vara ett bra sätt att förtäta grönskan i staden för att reglera värme, hantera

dagvatten och tillskapa estetiska värden. Gröna väggar och tak kan dock aldrig ersätta allmänt tillgängliga grönytor och bidrar sällan till rekreativa värden. Gröna tak och väggar och bör därför endast ses som ett komplement till grönska på mark.”

Region Skåne är positiva till den goda intentionen att omvandla gator med hög bilintensitet till gröna stadsgator och poängterar att detta kan komma att främja hälsa och social hållbarhet. Region Skåne är också positiva till de kvalitetsmått som har angetts i programmet.

Lunds biodlare önskar att en viss areal i varje detaljplan avsätts till antingen uppställningsplats för bikupor eller möjliggörande av goda livsbetingelser för bin som exempelvis anordnande av sandbankar eller liknande.

Kommentar: Plan- och bygglagen ger inte utrymme för sådana generella regleringar. Grönprogrammet tar upp vikten av friytor, gröna värden och ekologiska funktioner i detaljplaner, vilket får anses allmänt främja möjligheterna för goda livsbetingelser för bin.

NN8 efterfrågar förtydliganden kring hur det i markexploateringsprocesser, framförallt förtättningsåtgärder, kan säkerställas att exploateringen inte leder till en nettoförlust på funktionell värdefull grön infrastruktur. NN8 saknar ett sammanhang i dokumentet som relaterar till den arbetsmetod som handlingsplanen föreslår (arbetsmetod för balansering).

Kommentar: Kopplingen till handlingsplanen finns under ramverket. Balanseringsprincipen utvärderas nu och det är det fortsatta arbetet som handlingsplanen syftar på.

Barn- och skolnämnden framför att kommunen bör bibehålla sin ambition att värna de kvarvarande grönytorerna och menar att det bör betonas att barn är en grupp som drabbas negativt vid förtätning när ytor för lek och rekreation försvinner.

Kommentar: Grönprogrammet har förtydligas i denna fråga, läs mer under ”Skol- och förskolegårdar, lekplatser och konstgräsplaner”.

Räddningstjänsten syd är positiva till grön förtätning då det är en viktig del i att förebygga skador på egendom eller på samhällsviktiga funktioner men poängterar att det är viktigt att den gröna förtätningen inte förhindrar räddningstjänstens tillgänglighet och möjlighet till fönsterutrymning för byggnader som är projekterade för detta. För befintlig bebyggelse kan det innebära att utrymningsstrategin för varje byggnad bör utredas innan gator förändras genom exempelvis trädtrader eller planteringar. Räddningstjänsten syd önskar också en övergripande inriktning från kommunen kring vilken typ av bebyggelse som kan bli aktuell i framtiden, utöver det som görs i enskilda detaljplaner och byggprojekt, för att kunna undvika intressekonflikter i enskilda fall och för att förstå behovet av utrymning.

Kommentar: Grönprogrammet har uppdaterats så att denna konflikt belyses. Typ av bebyggelse styrs inte i grönprogrammet utan i Översiktsplan, Fördjupad översiktsplan, Detaljplaner och i utbyggnadsstrategin.

Gröna stråk i staden

Lunds universitets studentkårer tycker att grönprogrammet har identifierat många bra stråk i behov av förstärkning. **NN2** anser att de befintliga gröna stråken i Veberöd har förbisetts och ger förslag på ett antal grönstråk.

LKF lyfter problematiken kring varierade skötselnivåer mellan kommunen och andra fastighetsägares mark när kommunala stråk anläggs. LKF anser därför att denna typ av remsor bör undvikas i framtida detaljplanering och att skötselbehovet bör koncentreras till parker.

Kommentar: Grönstråk är viktigt för att skapa en sammanhängande grön infrastruktur i staden. De mest skötselintensiva ytorna planeras i regel till parker. Grönprogrammet har kompletterats med ytterligare utpekade grönstråk i samtliga tätorter.

Ekosystemtjänster

Lunds universitet anser att det underlag som grönprogrammet utgör bör underlätta för enskilda aktörer att inkludera ekosystemtjänster i planering- och budgetprocesser. **Serviceämnden** tycker att listan med exempel på insatser och verktyg för att öka ekosystemtjänster i tätorterna (sid 45) är mycket bra och tar upp många av de saker som serviceförvaltningen arbetar med. **NN8** anser att grönprogrammet bör innehålla rekommendationer om vilka metoder som ska användas för att säkerställa ekosystemtjänster. **Sjöbo kommun** önskar att det i grönprogrammet utvecklas vad som menas med att kostnaden för att skapa och förvalta dem hamnar på *enskilda aktörer*.

Kommentarer: Arbetet med att ta fram modeller för att säkra ekosystemtjänster pågår inom olika delar av kommunens verksamhet. Modeller kommer att behöva anpassas för olika skeden och inom olika processer varför det också är svårt att ta fram en gemensam modell som passar i alla lägen. Texten om kartläggning av ekosystemtjänster samt tabellen över ekosystemtjänster i tätorterna har uppdaterats och förtydligas.

Lunds biodlare instämmer i att plantering av träd, fruktträd, buskar, bärbuskar, blommor är bra sätt att öka ekosystemtjänsterna i tätorterna och skulle gärna få reda på hur många av de 23.000 träd som är inventerade i trädatabasen som består av fruktträd idag.

Kommentarer: Av de inventerade träden är ca 1 500 fruktträd.

Lunds naturskyddsförening skriver att Grönprogrammet anger att ekosystemens viktigaste funktion är att leverera ekosystemtjänster.

Kommentar: I programmet står att ekosystemtjänster är ett verktyg att värdera naturens värde för oss människor och att detta är bra för att förstå konsekvenserna av t.ex. förändring i markanvändning.

Klimatanpassning

Serviceämnden ser positivt på att frågan om klimatanpassning tas upp på flera ställen i planen, då området är eftersatt och då ett proaktivt arbetssätt i denna fråga kan göra att kommunen undviker stora kostnader för exempelvis översvämningar i framtiden. **Region Skåne** anser att grönprogrammet tydligt redogör för grönstrukturens roll för att skapa kylande effekt.

Kommentar: Arbetet med plan för kommunens klimatanpassningsarbete pågår.

Skol- och förskolegårdar, lekplatser och konstgräsplaner

Miljönämnden, Barn- och skolnämnden, Serviceämnden och **Region Skåne** vill särskilt framhålla skol- och förskolegårdarnas roll i grönstrukturen och tycker det är positivt att det finns målsättningar om tillräckliga friytor.

Barn- och skolnämnden önskar att arbetet med Gröna skolgårdar skulle nämnas i programmet och vill belysa att skol- och förskolegårdarna är en väsentlig del i verksamheten och att övriga gröna ytor i staden endast kan användas i begränsad omfattning. Barn- och skolnämnden önskar ett förtydligande om att skol- och förskolegårdar ska prioriteras i avvägning mellan olika intressen vid förtätning. **Serviceämnden** vill särskilt lyfta vikten av att skapa skolgårdar som kan ha flera funktioner vid sidan av funktionen som lekyta, exempelvis yta för omhändertagande av dagvatten och ytor som höjer stadens biologiska mångfald.

Kommentar: Grönprogrammet har förtydligats i att skol- och förskolegårdar är prioriterat och att de bör vara mångfunktionella samt har uppdateras med en text om gröna skolgårdar.

Strålsäkerhetsmyndigheten betonar att det är av vikt att skol- och förskolegårdarna erbjuder goda sol- och skuggmöjligheter då barnets hud är extra känsligt för strålning. Strålsäkerhetsmyndigheten hänvisar till sin rådgivning i ämnet.

Kommentar: Detta finns med i "Utemiljö vid förskolor i Lunds kommun" och mål om detta finns i LundaEko II 6.5

LKF menar att grönprogrammets syn på lekplatser bör fångas upp i det arbete som sker inom kommunen för att ta fram riktlinjer för utformning av lekplatser utifrån LundaEko II och kemikalieplanen. **Servicenämnden** efterfrågar ett resonemang kring mikroplaster och menar att det har en tydlig koppling till grönprogrammet i och med att både gummiastfalt och konstgräs ger upphov till mikroplaster och båda dessa material förekommer inom kommunala grönytor.

Kommentar: Frågan om mikroplaster i utemiljöer är viktig och hanteras i arbetet med Lunds kommuns kemikalieplan LundaKem. Grönprogrammet har uppdaterats så att Kemikalieplanen lyfts i Ramverket.

Gröna kulturmiljövärden

Kulturen saknar genomgående ett trädgårdshistoriskt perspektiv i Grönprogrammet och hade önskat en sammantagen bild av kommunens kulturhistoriska gröna värden eftersom de som finns idag endast är översiktliga och i behov av uppdatering. Kulturen hade även önskat att Grönprogrammet gav en bättre bild av värdet med de gröna kulturhistoriska miljöerna och menar att man t.ex. borde lyfta de pedagogiska värdena. Kulturhistoriskt viktiga gröna miljöer borde lyftas och privata miljöer inkluderades då det förekommer att höga kulturhistoriska värden hotas av förtätning. Här önskas en handlingsplan för hur kommunen ska hantera eventuell bebyggelse i de kulturhistoriskt intressanta gröna miljöerna.

Statens fastighetsverk önskar att Botaniska trädgården, Lundagård, Universitetsplatsen och Dalby Kungsgård skulle nämnas i avsnittet om gröna kulturmiljövärden i tätorterna.

Kommentar: Avsnittet om gröna kulturmiljövärden i tätorterna har kompletteras med ett resonemang om vikten av bevarandet av de gröna kulturhistoriska miljöerna med hjälp av en genomtänkt skötsel, även de pedagogiska aspekterna omnämns. I övrigt hänvisas till bevaringsprogrammet.

Buller

Servicenämnden menar att man borde koppla ihop skötsel av grönytor med bullerproblematiken och menar att kommunens grönytor kan skötas av de relativt mycket tystare eldrivna arbetsmaskinerna, istället för de bullriga bensindrivna. På så sätt skapas ännu mer trivsamma utemiljöer för kommunens invånare. Vid upphandling av skötsel av grönytor bör därför krav på eldrift tas in när så är möjligt.

Försvarsmakten anser att det bör finnas med en beskrivning av Revingeheds övningsfält och det buller som kan uppkomma i och med övning och skjutning på fältet samt att fältet kan avlysas vid övning.

Kommentar: Grönprogrammet går inte in på skötseln av grönytor i den detaljnivån. Grönprogrammet har uppdaterats så att militär verksamhet tas upp som exempel på buller.

Förvaltning

Lunds naturskyddsförening saknar ett resonemang kring skötseln av parker för att behålla höga ekologiska värden och betonar att detta inte kan göras i projektform. **Lunds biodlare** anser att en del av gräsmattorna som klipps regelbundet i kommunen kan ersättas av blomsterängar. **Statens fastighetsverk** saknar strategin förvalta i förhållande till stadens parker och grönområden.

Kommentar: Det stämmer att det krävs en varaktig skötsel för att ekologiska värden ska bevaras över tid. "Förvalta" har förts in som en strategi för tätorterna.

Klassificering av parkkaraktärer

NN3, NN4, NN5, NN6, NN7 har alla noterat att den nord-sydliga sträckningen i Borgarparkens förlängning, som går längs med Klosterängsvägen inte är klassificerad som närpark. De föreslår att hela den sammanhängande ekokorridoren och cykelstråket som går genom Norra fäladen betecknas som närpark. Genom att peka ut den aktuella delen av parken som närpark, skulle vikten av bevara den tydliggöras. Parken används av flera olika grupper under olika delar av året och de svarande menar att parken är viktig för närrekreation i området.

Kommentar: Den norra delen av parken, som är en länk mellan Borgarparken och Klosterängshöjden, är nu markerad som närpark.

NN4 undrar också över arbetet med att knyta samman norra fäladen med Brunnsberg och efterfrågar en helhetssyn på naturen och promenadstråk via Ladugårdsmarken, Norra Fäladen, Klosterängshöjden och Brunnsberg. Genom att t.ex. bygga en förlängning på vällen runt hela N Fäladen.

Kommentar: Grönprogrammet pekar ut ett antal gröna stråk på Norra fäladen som kan utvecklas, däribland kopplingen mot Stångby och till Brunnsberg och Klosterängshöjden. I programmets utvecklingskartor finns det även förslag på att utveckla Klosterängshöjden.

Statens fastighetsverk noterar att Lundagård och Botaniska trädgården har klassificerats som centropark, de efterfrågar ytterligare en kategori som markerar statlig park/statligt byggnadsminne.

Kommentar: I Grönprogrammet visas parker och grönytor som är tillgängliga för allmänheten oavsett ägare, detta gäller även för exempelvis Petriplatsen, Helgonabacken och universitetsområdets grönytor samt begravningsplatser. Lundagård är en centralt belägen park och upplevs som en allmän park och är därför klassificerad som centropark. Botaniska trädgården har inte kategoriserats som centropark utan anges som annan grönstruktur. Att tillföra ytterligare en kategori med ägarförhållanden i kartorna skulle inte tillföra något ur de rekreativa aspekter som belyses i klassificeringen. Under rubriken Förvaltning förtydligas att exempelvis Lundagård, Botaniska trädgården, Södra Lasarettområdet, LTH-området, UB-parken och Wrangelbiblioteket ägs och förvaltas av staten.

Sociotopinventering

Statens fastighetsverk önskar att det i bildtexten till sociotopkartorna förtydligas att inventeringen rör kommunalägda parker och önskar även att universitetsplatsen, som ägs av staten, tas bort från kartan.

Lunds kommunala funktionshinderråd konstaterar att man ingenstans har man tagit reda på hur upplevelsevärdena i de olika parkerna är för personer med funktionsnedsättningar – varken för barn eller för vuxna.

Kommentar: Kartan över sociotopinventeringen tas bort, istället kompletteras Grönprogrammet med utvecklingskartor som grundar sig på sociotopinventeringen men har bearbetats utifrån fler aspekter.

Nåbarhet

Lunds kommunala funktionshinderråd tycker att det är positivt att det förs ett resonemang om nåbarhet för personer med funktionsnedsättningar och att man konstaterar vad som måste göras för att undanröja detta hinder. **Lunds universitet** tycker att bristanalyskartorna är mycket svårtydda. **Sjöbo kommun** ifrågasätter hur användbar bristanalysen blir när den inte tar hänsyn till barriärer.

Kommentar: Bristanalysen har gjorts mycket enkel då det i dagsläget inte finns någon närmare inventering av barriärer. Detta är något som kan komma att göras i framtiden, men som inte prioriterats i grönprogramarbetet.

Tillgänglighet

SPF Seniorerna och **Lunds kommunala funktionshinderråd** betonar att det är av vikt att grönområden görs tillgängliga för äldre och för personer med funktionsnedsättningar genom att undanröja hinder, erbjuda sittplatser och erbjuda tillgång till toaletter, och då också stora RWC.

Funktionshinderrådet saknar ett resonemang om vilka aspekter som är viktiga för att åstadkomma "Universell utformning" dvs att utgångspunkten är att allt ska fungera för alla från början istället för att det ska ske anpassning av miljöer och ger exempel på var texten insinuerar detta.

Vård- och omsorgsnämnden tycker att det är bra att äldres perspektiv samt funktionshinderperspektivet lyfts fram på ett tydligt sätt i samrådshandlingen. Men betonar också att det är viktigt att i det framtida arbetet komma ihåg att även barn med funktionsnedsättningar behöver gröna miljöer som väcker deras engagemang och nyfikenhet.

Kommentar: Målbeskrivningen av mål tre har arbetats om till att även lyfta behovet av sittplatser och toaletter. På flera ställen har texterna justerats enligt Funktionshinderrådets kommentarer. Texten betonar även vikten av att i största möjliga mån eftersträva universell utformning (även om ordet inte används).

Brukarperspektivet och samverkan med andra aktörer

Lunds universitet saknar allmänhetens roll som medaktör i förverkligande av grönprogrammet och anser att detta bör lyftas tydligare i programmet. Lunds universitet menar även att planering och förvaltning av bostadsnära natur bör göras i dialog med närboende. Även fastighetsägare har en viktig roll att förvalta och utveckla de aspekter som finns i grönprogrammet och den rollfördelningen bör betonas mer i grönprogrammet. **Region Skåne** anser att det vore värdefullt att bjuda in till dialog eller brukarundersökningar med särskilt fokus på människor som har svag demokratisk förankring, personer med funktionsvariationer, äldre och socioekonomiskt svaga grupper.

Kommentar: Programmet är ett sektorsprogram som utgör underlag för utveckling av kommunens gröna värden och också en politisk avsiktsförklaring, ett arbetsverktyg för tjänstepersoner, ett underlag för kommunens planering samt en bas för kunskapsspridning. I detta avseende är allmänheten mottagare snarare än medaktör. Grönprogrammet har uppdaterats till att under rubriken brukardialog beskriva värdet av brukardialog samt vilka forum som finns etablerade inom kommunens verksamhet. Där beskrivs bland annat att Tekniska förvaltningen gör återkommande undersökningar kring hur nöjda kommunens invånare är med utbud och skötsel av parker och grönytor. I Lunds kommun finns ett funktionshinderråd som bevakar tillgänglighetsaspekter.

Lunds universitet studentkårer anser att det saknas ett studentperspektiv i grönprogrammet och anser att programmet bör beakta hur de föreslagna åtgärderna kommer att påverka studentgruppen.

Kommentar: En allmänt god tillgång till grönområdena gynnar också studenter.

Urban odling

Region Skåne, Lunds universitets studentkårer och **Servicenämnden** vill särskilt lyfta Lunds kommuns goda intentioner att utveckla möjligheterna för urban odling.

Lunds naturskyddsförening nämner problemet med att kommunala buskplanteringar växer in på odlingslotter vilket bidrar till att lotterna står obrukade och genererar en onödigt lång kö till odlingslotterna.

Kommentar: Kommunen är medveten om problemet med att odlingslottsområden växer igen och har påbörjat ett arbete med att tillgängliggöra alla lotter. Mer om strategier för att öka odlingen i staden finns i Program för urban odling.

Trygghet

LKF och **SPF Seniorerna** betonar att tryggheten i grönområdena är viktig för att de ska vara attraktiva att använda och menar därför att denna aspekt bör behandlas mer i grönprogrammet. De pekar framförallt på att driftaspekter och underhåll såsom att minska på växtlighet och öppna upp.

Kommentar: Trygghet är en viktig del för de sociala värdena i staden. Grönprogrammet har uppdaterats så att denna kvalitet nämns i avsnittet om kvalitet.

Trafik

Lunds universitets studentkårer saknar ett avsnitt som problematiserar parkerings- och bilnormen.

Kommentar: Grönprogrammet hanterar inte trafikfrågor. På ett strategiskt plan hanteras dessa istället i t.ex. Översiktsplan, LundaMaTs, cykelstrategi och förslag till parkeringsnorm.

Landskapet

Landskapets gröna kulturmiljövärden

Statens fastighetsverk stödjer strategierna om att förvalta och värna de kulturhistoriska miljöerna och värdefulla landskapsbilderna. **Kulturen** anser att de kulturhistoriska miljöerna i landskapet inte nämns.

Kommentar: De kulturhistoriska miljöerna i landskapet behandlas under rubriken Landskapets gröna kulturmiljövärden.

Gröna stråk på landsbygden

Romeleås- och sjölandskapskommittén anser att grönprogrammets ambitioner att skapa gröna stråk i landskapet är angeläget för att möjliggöra arters spridningsvägar och människors rekreativsmöjligheter i landskapet. **Statens fastighetsverk** tycker att de åtgärder som beskrivs för att genomföra stråk på landsbygden är bra men att de kan vara svåra att genomföra på SFVs mark.

Lomma kommun anser att de mellankommunala grönblå stråken har behandlats i allt för liten utsträckning i remissversionen för att kunna utgöra ett underlag för planeringen. Lomma kommun önskar att brister och utvecklingsmöjligheter för gröna stråk påvisades i programmet.

Kommentar: Riktlinjerna för de mellankommunala är samma som för övriga huvudstråk, d.v.s. att de syftar till att skapa en sammanhängande blå-grön infrastruktur som sträcker sig även över kommungränserna. De har olika innehåll beroende på vilka värdekärnor som finns i närheten. En

målsättning bör vara att skapa blå-gröna stråk med liknande sammansättning som i närbelägna värdekärnor för att förbättra livsbetingelserna för dessa växter och djur.

Exemplet Vombsänkan

Sjöbo kommun anser att faktarutan *exemplet Vombsänkan* bör lyftas i den löpande texten och att EU-projektet *LIFEscape* bör nämnas vid namn. Sjöbo kommun anser även att resonemanget kring det fortsatta arbetet med Vombsjösänkan, oavsett om det blir ett biosfärområde eller inte, bör utvecklas.

Kommentar: Grönprogrammet har justerats så att EU-projektet LIFEscape nämns vid namn men exemplet Vombsänkan får även fortsatt beskrivas i faktaruta då det är en del i Grönprogrammets övergripande upplägg i uppdelning av löpande text och faktarutor.

Landskapsanalysen

Lomma kommun önskar klarhet i hur landskapsanalysen ska användas och önskar även en legend på karta 21. Lomma kommun menar att grönprogrammet borde tydliggöra om t.ex. pilarna i karta 19 innebär att landskapet ska hållas öppet och påpekar att det iså fall kan stå i motsatsförhållande till andra delar av programmet.

Kommentar: Syftet med landskapsanalysen har förtydligas och kartan över siktlinjer/utblickas har tagits bort.

NN1 menar att det är en överdrift att det militära området Revingehed omfattar ”stora delar av Vombsänkan”.

Kommentar: Detta har justerats.

Trafikverket vill angående ”Riktningar i Landskapet” påpeka att de vid de arkeologiska utredningarna inom projektet E22 Trafikplats Lund Södra konstaterat att kulturstråken går i nord/sydlig riktning över Höje å. Strax väster om E22 är det gamla vadstället för kopplingen Uppåkra-Lund.

Ett varierat jordbrukslandskap

Lunds biodlare instämmer i att ett ekologiskt jordbruk har en ökad variation av livsmiljöer. Dagens intensiva jordbruk med dess monokulturer innebär att det är mer intressant ur produktionssynpunkt hysa bisamhällen inne i tätort men anser att Lunds kommun borde arbeta för att förmå jordbrukarna att så in kanter med pollineringsväxter längs kanterna.

Kommentar: I handlingsplanen finns det en åtgärd om att kommunen ska arbeta med att uppmuntra jordbrukare till åtgärder som att öka den biologiska mångfalden i landskapet.

Friluftsliv

Romeleås- och sjölandskapskommittén tycker att det är olyckligt att rekreationscykling inte behandlas i programmet och kommer med förslag på ett antal sträckor som skulle behöva utvecklas. Kommittén tycker också att det önskvärt att förbättra närheten till Häckebergaområdet och Romeleåsen med kollektivtrafik och eventuellt utöka naturbussens sträckning söderut. Kommittén är positiv till att en friluftslivsplan tas fram och deltar gärna i det arbetet.

Kommentar: I friluftslivsplan kommer strategier för friluftslivet i Lunds kommun tydliggöras. Romeleås- och sjölandskapskommitténs idéer och kommentarer om friluftslivet tas med in i arbetet med Friluftslivsplanen.

Lunds naturskyddsförening nämner utmaningen i att cykling sker i terrängen dygnet runt vilket stör djurlivet och ökar markslitage.

Kommentar: Lunds kommun är medvetna om de konflikter som finns mellan människans utövande av friluftsliv och ekologiska värden. Detta nämns i kapitlet om friluftsliv men förtydligas i uppdaterad version. Strategier för att hantera detta kommer tas fram i friluftslivsplanen.

Region Skåne lyfter fram vikten av Skåneleden som viktigt för att öka aktivitet och bidra till integration. De vill också lyfta en justering att det är Region Skåne som är huvudman för Skåneleden, och inte Skånska landskap.

Kommentar: Grönprogrammet har justerats så att Region Skåne anges som huvudman för Skåneleden.

Socialdemokraterna i Dalby betonar att det är mycket viktigt för folkhälsan att möjliggöra för personer att utöva friluftsliv. Socialdemokraterna i Dalby menar att Dalby är porten till naturområden som Skrylle och Dalby Söderskog och att kopplingen till dessa områden borde tydliggöras. De efterfrågar också tydligare entréer till och information om naturreservaten runt Torna Hällestad samt att förutsättningarna för att utveckla natur- och kulturturismen i området tas tillvara.

Kommentar: I handlingsplanen finns en åtgärd upptagen om att informera om naturområden och biologisk mångfald.

Sjöbo kommun vill poängtera att den svenska friluftslivspolitikerna kan bli begränsande för kommuner med låg andel allemansrättslig mark. Men att det genom samarbete mellan kommunerna går att lyfta de grannkommuner som har en stor andel av sammanhängande allemansrättslig mark som en gemensam tillgång i Skåne.

Kommentar: Lunds kommun samarbetar gärna med andra kommuner när det kommer till friluftsliv och gör det redan inom t.ex. RÅSK.

Lunds kommunala funktionshinderråd efterfrågar att funktionshinderpolitiken ska nämnas som ett av politikområdena som rör friluftsliv.

Kommentar: Listan över politikområden som rör friluftsliv stryks helt.

Handlingsplan och koppling till handlingsplanen

Kommunstyrelsen anser att det är mycket angeläget att kopplingar till handlingsplanen tydligare beskrivs redan i inledningen till grönprogrammet. Den inledande beskrivning som nu finns på första sidan i förslaget till handlingsplanen kan exempelvis inarbetas i grönprogrammets inledning.

Där bör också framgå hur ofta handlingsplanen ska uppdateras. Grönprogrammets handlingsplan är en viktig del för att nå LundaEko II:s mål inom biologisk mångfald och ekosystemtjänster. I samband med uppföljningen av LundaEko II beslutade kommunfullmäktige att åtgärder som säkerställer att målen nås ska tas fram samt att åtgärderna ska vara kostnadsberäknade.

Kommentar: Grönprogrammet har förtydligats med hur handlingsplanen ska hanteras.

Lunds universitet stödjer de föreslagna satsningarna men anser att det pedagogiska upplägget inte återspeglas i handlingsplanen och att den istället är svårläst. De menar att skrivningarna i handlingsplanen i högre grad borde förpliktiga och att tidsramar och prioriteringar kunde preciseras. **Lunds universitets studentkårer** menar att handlingsplanen är av en märkbart lägre ambitionsnivå och anser att handlingsplanen bör utvecklas i ett mer detaljerat format och i större utsträckning använda sig av resonemangen i grönprogrammet.

Kommentar: Grönprogrammet har kompletterats med utvecklingskartor över tätorterna som visar på utvecklingsmöjligheter i tätorternas grönstruktur.

NN8 saknar finansiering för ett flertal aktiviteter och undrar hur dessa prioriteras mot andra aktiviteter som redan har finansiering. NN8 saknar också tidsangivelser för några av aktiviteterna. NN8 saknar också en markering för ”nytt grönområde/naturreservat” på Höjeådalen på karta 9 och hade också önskat en närmre beskrivning av varför Höjeådalen föreslås bli ett naturreservat.

Kommentar: ”Förslag nya grönområde/naturreservat” stryks från kartan som visar på stråk i staden. En ny karta tas med i handlingsplanen som visar på platser för föreslagna naturreservat. Höjeådalen läggs till i en ny kategori för parkkaraktärer – närnatur och rekreation, som visar på områden som är viktiga för tätortsnära naturupplevelser och friluftsliv.

Region Skåne vill informera om att det genomförts ett arbete på Lunds universitet/Arbets- och miljömedicin Syd på uppdrag av Folkhälsomyndigheten att ta fram en metod och ett arbetsverktyg för att göra värmekarteringar. Med anledning av det vill Region Skåne gärna samverka med Lunds kommun i arbetet att ta fram en värmekarta. Region Skåne önskar också att handlingsplanen visade på fortsatt arbete med sociotopkarteringar.

Kommentar: Detta låter intressant inför framtagandet av klimatanpassningsplan, ansvarig handläggare har meddelats. Fortsatt arbete med sociotopkartering är ej prioriterat i dagsläget

Romeleås- och Sjölandskapskommittén tycker att det är mycket angeläget med de föreslagna åtgärderna om restaureringar av fäladsområden på Romeleåsen då de är biologiskt rika och upplevelserika. Kommittén har även förhoppningar om att Körsbärsdalen finns med i diskussioner vad gäller bildande av naturreservat och biotopsskyddsområden kring Veberöd. Kommittén är även positiv till förslaget om att ta fram en friluftslivsplan och anser att den kan förtydliga att riksintresset enligt 4 kap 2§ kan säkerställas och utvecklas. Romeleås- och Sjölandskapskommittén samverkar gärna i ett sådant arbete.

Kommentar: Lunds kommun avser att även fortsatt arbeta med restaurering och skydd av naturmarker på Romeleåsen, detta arbete sker löpande och i samråd med markägare.

Försvarsmakten lyfter vikten av att i de fall åtgärder ska utföras i linje med handlingsplanen och grönprogrammet och de berör Försvarsmakten intresseområden behöver Försvarsmakten kontaktas i ett tidigt skede. Detta för att säkerställa att Försvarsmaktens intressen inte skadas eller att verksamhet omöjliggörs.

Kommentar: Lunds kommun har löpande kontakt med Försvarsmakten exempelvis genom Revingerådet och samverkansråd för Vombs fure.

Trafikverket har påbörjat ett arbete med att definiera och på sikt kunna åtgärda värdefulla naturmiljöer som är störda av trafikbuller från statlig infrastruktur. Det material som hittills tagits fram bör kunna användas i åtgärden avseende tysta områden. Trafikverket vill också framhålla det pågående arbete de gör för att komplettera, återplantera, uppbyggnadsbeskära alléer längs statliga vägar varför den föreslagna åtgärden för Trafikverkets del redan genomförs. Prioriteringen av vilka alléer som ska restaureras sker i ett regionalt perspektiv och är beroende av faktorer som att berörd fastighetsägare accepterar intrång och trafiksäkerhet. Därtill kommer problemet med att alléträd som åldras, och därmed utgör en viktig biotop, kan utgöra en trafiksäkerhetsrisk varför nedtagning av dessa träd eller grenar av dem kan bli nödvändigt.

Kommentar: Lunds kommun ser mycket positivt på att Trafikverkets arbete med att komplettera, återplantera och uppbyggnadsbeskära alléer.

LKF önskar att få bli delaktiga i framtagandet av modell för balanseringsprincipen.

Kommentar: LKF har kontaktats angående detta.

Yttranden över Lunds kommuns Grönprogram

186 inbjudna till samråd. 43 svar varav 38 yttranden

Statliga och regionala myndigheter	Kemikalieinspektionen	avstår från yttrande	
	MSB	avstår från yttrande	
	Försvarsmakten		
	Trafikverket		
	Länsstyrelsen		
	Svenska kraftnät	ingen erinran	
	Strålsäkerhetsmyndigheten		
	Region Skåne		
	Statens fastighetsverk		
Kommuner	SLU	avstår från yttrande	
	Lomma kommun		
Nämnder och förvaltningar	Sjöbo kommun		
	Barn- och skolnämnden		
	Socialnämnden		
	Miljönämnden		
	Kommunstyrelsen		
	Kultur- och fritidsnämnden		
	Vård- och omsorgsnämnden		
	Servicenämnden		
Politiska partier	Socialdemokraterna i Dalby		
Organisationer, intresseföreningar	Höje å vattenråd	avstår från yttrande	
	Lunds Universitets Studentkårer		
	Lunds Universitet		
	Räddningstjänst Syd		
	Kommunala funktionshinderrådet Lund		
	Hyresgästföreningen i Lund		
	Lunds Naturskyddsförening		
	Romeleås- och Sjölandskapkommittén		
	Kulturen		
	Lunds biodlare		
	SPF Seniorerna		
	Företag	E.ON Energidistribution AB	
		LKF	
Kraftringen Energi AB			
Sydvatten			
Allmänhet	NN1		
	NN2		
	NN3		
	NN4		
	NN5		
	NN6		
	NN7		
	NN8		